

William Melvin Kelley

Güz Dönümü

Türkçesi: M. Barış Gümüşbaş

Roman

Eyalet

1961, MİNİBOY ALMANAĞINDAN bir alıntı... sayfa 643:

Güneydoğu eyaletlerinde bir Güneydoğu Merkez eyaleti, kuzeyi Tennessee, doğusu Alabama, güneyi Meksika Körfezi, batısı Mississippi ile çevrelenmiş.*

BAŞKENT: Willson City. YÜZÖLÇÜMÜ: 129.921 kilometrekare.

NÜFUS: (1960 Nüfus Sayımı, geçici sonuç) 1.802.268.

DÜSTUR: *Şerefimiz ve Silahımızla Haklarımızı Korumayı Göze Aldık.*

BİRLİĞE KATILIŞI: 1818.

ERKEN DÖNEM TARİHİ–DEWEY WILSON:

Tarihi zengin ve renkli olmasına rağmen, eyalet daha çok, Gulfport şehrine bağlı New Marsails'in 27 mil kuzeyinde küçük bir kasaba olan Sutton'da, 1825 yılında doğan Konfederasyon Generali Dewey Willson'ın memleketi olarak bilinir. Willson West Point'teki Amerika Birleşik Devletleri Kara Harp Okulu'na öğrenci olarak girdi (1842 mezunları), İç Savaş'ın patlak vermesinden önce Federal Eyaletler Ordusu'nda albaylığa kadar yükseldi. 1861 yılında eyaletin birlikten ayrılmasıyla görevinden istifa etti ve kendisine Konfederasyon Ordusu'nda General rütbesi verildi. Güney'in Öküz Boynuzu Çayı ve Harmon Deresi'nde kazandığı iki meşhur zaferin esas mimarıydı; bu çarpışmalardan ikincisi General'in doğum yerine beş kilometreden yakın bir mesafede cereyan etmişti. Harmon Deresi'nde kazandığı zafer, Kuzey'in New Marsails'e ulaşma ve ele geçirme çabalarını kalıcı olarak boşa çıkardı.

* ABD Nüfus Sayım Bürosu'nun yaptığı sınıflandırmaya göre Alabama, Kentucky, Mississippi ve Tennessee eyaletlerinden oluşan bölge. (ç.n.)

1870 yılında eyaletin birliğe tekrar kabul edilmesiyle, Willson eyaletin valisi oldu. Onun hemen ardından, Şimdi kendi adını taşıyan yeni eyalet başkentinin yerini seçti, kentin inşasına önyak oldu ve kent büyük ölçüde kendisi tarafından tasarlandı. 1878 yılında sosyal hayattan elini eteğini çekince Sutton'a geri döndü. 5 Nisan 1889 tarihinde, Sutton halkının kentin meydanına kendisine ithafen diktikleri, üç metrelik bronz heykelinin açılışından döndükten hemen sonra hastalanarak öldü. Çoğu tarihçi tarafından Lee'den sonra Konfederasyon'un en büyük generali kabul edilir.

Afrikalı

ARTIK BİTMİŞTİ. Thomason Bakkaliyesi'nin sundurmasında ayakta dikilen, hımbıl hımbıl duran ya da oturan adamların çoğu, perşembe günü tüm bunlar başladığında Tucker Caliban'ın çiftliğindeydi, yine de hiçbiri, muhtemelen Bay Harper hariç, bunun bir şeyin başlangıcı olduğunun farkında değildi. Tüm cuma gününü ve cumartesinin büyük kısmını, sundurmanın ucunda, ellerinde valizlerle ya da elleri boş halde, saat başı gelip kendilerini Harmon Deresi'ni geçerek doğu sırtına, New Marsails'e ve Belediye Tren İstasyonu'na götürecek otobüsü bekleyen Sutton'lı zencileri seyrederek geçirmişlerdi. Radyo ve gazetelerden Sutton'ın tek kasaba olmadığını biliyorlardı; eyaletteki şehirlerde, kasabalarda ve dörttyol ağızlarındaki tüm zencilerin bir süredir Mississippi, Alabama ya da Tennessee'ye geçmek üzere kendi iki bacakları da dahil mevcut her ulaşım aracını kullanmakta olduklarını, hatta kimilerinin (çoğunun değil) tam orada durup ev ve iş aramaya başladıklarını biliyorlardı. Çoğunun sınırı geçer geçmez durmayacaklarını, yaşamak ya da insanca ölmek için, sadece ufak bir fırsat bulacakları bir yere varana kadar yola devam edeceklerini biliyorlardı, zira adamlar siyahların tıklım tıkış doldurdukları tren istasyonu fotoğraflarını görmüşler ve New Marsails ile Willson City arasındaki anayol üzerinde bulduklarından, zencilerin sıkış tıkış doldurduğu ve onların sadece yüz mil falan uzağa gitmek için onca zahmete girmedikleri konusunda herkesi ikna etmeye yetecek kadar eşyayla yüklü arabalardan oluşan konvoyu seyretmişlerdi. Ve hepsi de valinin beyanını okumuştı: "Kaygılanacak bir şey yok. Onlara hiçbir zaman ihtiyaç duymadık, onları hiç istemedik ve onlar olmadan da iyi olacağız;

Güney onlar olmadan da iyi olacak. Nüfusumuz üçte bir azalmış olsa da işlerimiz yolunda gidecek. Geride hâlâ işe yarar bir sürü adam kaldı.”

Hepsi buna inanmak istiyordu. Siyah suratların bulunmadığı bir dünyada herhangi bir şeyden emin olmaya yetecek kadar uzun süre yaşamamışlardı, ama her şeyin yoluna gireceğini umut ediyorlardı; gerçekten bittiğine kendilerini ikna etmeye uğraşıyorlardı ama kendileri için bunun yalnızca başlangıç olduğunu hissediyorlardı.

Daha en başında orada olmalarına rağmen, eyaletin geri kalanına göre gecikmişlerdi; zira gazetelerde okudukları öfke ve dayanılmaz gücenikliği henüz deneyimlememişler, valiz taşıyan her siyah elden valizi koparıp almayı ya da birkaç yumruk savurmayı hak ve görev bilerek, zencilerin gidişini durdurmaya çalışan diğer kasabalardaki öteki beyaz adamlar gibi yapmamışlardı. Bu tür iyi niyet gösterilerinin beyhude olduğunu hayal kırıklığına uğrayarak keşfetmelerine gerek kalmamıştı ya da haklı öfkelerini bu şekilde dışavurmaları engellenmişti –Bay Harper Zencilerin durdurulamayacağını görmelerini sağlamıştı; Harry Leland Zencilerin ayrılmaya hakları olduğu düşüncesini dile getirecek kadar ileri gitmişti– ve böylece, şimdi, Cumartesi akşamüstü, güneş anayolun karşısındaki dümdüz cepheli, boyasız binaların üzerine çullandırken, Bay Harper’a geri dönüp, üç gündür bininci kez bütün bunların nasıl başladığını anlamaya çalışmışlardı. Her şeyi öğrenemeyebilirlerdi ama öğrendikleri onlara cevabın bir bölümünü verebilirdi ve Bay Harper’ın “kan” hakkında söylediklerinin gerçek olup olmayabileceğini merak ediyorlardı.

Bay Harper yirmi yıldır genellikle sabahları saat sekizde, taht kadar eski ve hantal bir tekerlekli sandalyede oturup etrafına toplanmış hayranlarına bir şeyler anlattığı sundurmada belirirdi. Biz-zat General Dewey Willson tarafından aday gösterilerek Kuzey’e, West Point Askeri Akademisi’ne gitmiş emekli bir askerdi. Bay Harper, West Point’te hiçbir zaman dövüşme fırsatı bulamayacağı savaşları başlatmayı öğrenmişti: İç Savaş’a yetişemeyecek kadar

gençti, Küba'ya ancak İspanyol-Amerikan Savaşı bittikten epey sonra varmıştı ve oğlunu kendisinden alan Birinci Dünya Savaşı için de çok yaşlıydı. Savaş ona hiçbir şey vermemiş ama onu her şeyden mahrum bırakmıştı ve böylece, otuz yıl önce, insanı sürekli yere seren hayatı ayakta karşılamaya değmeyeceğine karar vermiş, dünyayı sundurmadan seyrederek, onun karmakarışık örüntüsünü her gün etrafında toplanan adamlara açıklamak üzere bir tekerlekli sandalyeye yerleştirmişti kendini.

Tüm o otuz yıl boyunca, dünya onun tekerlekli sandalyesinden tek bir kez kalktığını görebilmişti – o da perşembe günü, Tucker Caliban'ın çiftliğine gitmek için. Neredeyse bir kadınsı gibi yüzünün iki tarafına düşen uzun, ortadan ayrılmış, soluk, ak saçlarıyla sanki oradan hiç kalkmamış gibi sınıksı, bir kez daha tekerlekli sandalyesine kök salmıştı şimdi. Ellerini küçük ama sarkmış göbeğinin üstünde kavuşturmuştu.

Çok az iş yaptığından dükkânında neredeyse hiç durmayan Thomason, Bay Harper'ın hemen arkasında dikilmiş, sırtını dükkân vitrininin kirli camına dayamıştı. Grubun ancak yirmisine basmış en küçük üyesi Bobby-Joe McCollum ayakları suyunun içinde, sundurmanın merdivenlerinde oturmuş puro içiyordu. Grubun daimi üyesi Loomis, arka iki ayağı üstüne yatırdığı bir sandalyede oturuyordu. Eyaletin kuzeyinde, Willson'da üniversite okumaya gittiye de ancak üç hafta dayanmıştı ve Bay Harper'ın olaylar hakkındaki açıklamalarını fazla inanılmaz, fazla basit buluyordu. "Açıkçası bu kan işine inanasım gelmiyor."

"Başka ne olabilir ki?" Bay Harper, Loomis'e döndü ve saçlarının arasından gözlerini kısarak baktı. Adamların geri kalanından farklı biçimde konuşuyordu; sesi bir New England'lınsı gibi tiz, hırıltılı, kuru ve kendine özgüydü. "Unutmayın, batıl inançlı insanlardan değilim ben, öyle hayaletlere falan kulak asmam. Ama benim bakış açım göre, bu tamamen genetik: kandaki özel bir şey. Ve eğer bu dünyada kanında özel bir şey bulunan bir kişi varsa, o da Tucker Caliban'dır." Sesini alçaltmış, neredeyse fısıltıyla konu-

şuyordu. “Kanındaki şey her neyse, orada uyuduğunu, beklediğini ve bir gün uyanarak Tucker’ı harekete geçirdiğini görebiliyorum. Başka bir nedeni olamaz. Onunla hiçbir zaman sorunumuz olmadı, onun da bizimle sorunu yoktu. Ama kanı bir kez kaynamaya başladı ve burada bunu başlattı... burada, bu devrimi. Devrim hakkında her şeyi bilirim; Point’te okuduğumuz şeylerden biri de bu. Neden onun beni sandalyemden kaldırmaya yetecek kadar önemli olduğunu düşündüğümü sanıyorsunuz?” Sokağın karşısına baktı. “Afrikalı’nın kanı bunlara sebeptir! Bu kadar basit!”

Bobby-Joe çenesini ellerinin arasına almıştı. İhtiyar adama bakmak için arkasına dönmediğinden, Bay Harper oğlanın kendisiyle dalga geçtiğini hemen fark etmedi. “Bu Afrikalı hakkında konuşulduğunu duyduğumu, hatta birisinin hikâyeyi bana uzun süre önce anlattığını hatırlıyorum da, hikâyenin nasıl ilerlediğini HATIRLAYAMIYORUM sanki.” Bay Harper, hikâyeyi önceki gün ve tabii daha önceki günler de birçok kez anlatmıştı. “Neden anlatmıyorsunuz Bay Harper, anlatın da tüm bunlarla ne ilgisi olduğunu anlayalım. Ne dersiniz?”

Bay Harper neler döndüğünü çoktan anlamıştı, ama önemi yoktu. O da biliyordu ki, kimi adamlar onun çok yaşlı olduğunu ve her sabah sundurmaya çıkmak yerine çoktan ölüp gitmiş olması gerektiğini düşünüyordu. Ama hikâyeyi anlatmayı seviyordu. Yine de dil döküp onu kandırmaları gerekiyordu. “Hepiniz hikâyeyi benim kadar biliyorsunuz.”

“Ah hadi, Bay Harper, tekrar anlatmanızı istiyoruz.” Bobby-Joe sesine verdiği tonla adamı çocuk yerine koyuyordu sanki. Bay Harper’ın arkasındaki biri güldü.

“Aman! Umurumda değil. Dinlemek istemeseniz bile anlatacağım – sırf inadına!” Arkasına yaslandı ve derin bir nefes aldı. “Şimdi, hiç kimse bu hikâyenin TÜMÜYLE gerçek olduğunu iddia etmiyor.”

“En azından bu doğru işte.” Bobby-Joe purosundan bir nefes çekti ve tükürdü.